

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Q. 21. An & quomodo pacta pœnalia sposalibus adjecta obligent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

rium posuisset. Deinde si Titius talem intentionem habuit, quod non consentiret in Matrimonium, nisi Caja conditionem illam acceptaret, consensus sic conditione non purificata positus esset nullus, adeoque Matrimonium foret invalidum, nec Caja posset aliquid pretendere ex iure per tale Matrimonium acquisiti: teneretur nihilominus Caja etiam nunc serio consentire ac resignare lucris, & facere, ut revalidaret Matrimonium. Hæc quoad rem habentur apud *Lugo De iust. d. 22. l. 4. & Dicast. De iuram. d. 2. l. n. 339.*

146. §. 5. Huc etiam reducitur solutio sequenti casus: Titius legat Cajæ nepti suæ 100. si nubat nobili de patria. *Queritur*, si nubat alteri, legatum perdat. *Responsum*. Negant aliqui, quia cum hæc conditio faciat quasi pœnam, & obstat libertati Matrimonii, censetur non adjecta. *Contra* ex illis, quæ dixi l. 3. p. 2. n. 600. & quæ habet *De Luca de Matr. disc. 14. iterumque de Trid. disc. 26. n. 37.* Caja perdit legatum, quia cum non agatur de pœna, qualis esset, si possetur conditio, ut alioqui careret legitima dote, sed agatur de mero lucro obtinendo, Caja hoc velit, debet conditionem implere: Neque hoc censetur impedire libertatem Matrimonii, cum sit liberum id lucrari vel dimittere, & maneat libertas eligendi unum ex tot nobilibus de patria.

De pactis dotalibus & aliis, quæ adungi possunt sponsalibus, fusillimè agit *Onn. d. 37.* videri potest.

147. *Q. 21. An & quomodo pacta pœnalia sponsalibus adiecta obligent.* *Responsum*. §. 1. Negant obligare *S. Thom. suppl. q. 43. a. 1. ad 4. Beja p. 1. cas. 1. Sanch. l. d. 1.*

d. 30. n. 2. *Tamm.* tom. 4. d. 8. q. 1. n. 44. *Tamb.*
 l. 8. tr. 3. §. 3. *Dicaft.* d. 1. n. 36. *Onn.* d. 34. n. 15.
Tancr. l. 1. d. 30. n. 1. *Kugler* p. 1. n. 42. *Aversf.* q.
 8. f. 9. qui cum *Sanch.* d. 32. & aliis multis id te-
 net, quam vis adjectum esset juramentum. Ra-
 tionem dant, 1. quia in *Cap. Gemma* 29. De
 sponsal. *Gregorius IX.* dicit, cum itaque libera Ma-
 trimonia esse debeant, & ideo talis stipulatio propter
 pœnæ interpositionem sit merito improbanda, manda-
 mus, quatenus si ita est, eundem B, ut ab extorsione
 pœnæ desistat, ecclesiastica censurâ compellas.
 2. L. *Titia* 134. ff. de verb. oblig. dicitur: inho-
 nestum visum est vinculo pœnæ Matrimonia obstringi, sive
 futura, sive jam contracta. 3. L. fin. *Cod. De spon-*
sal. sic habetur: extra definitionem autem hujus
 legis (quæ erat de arrhis) si cautio pœnam stipu-
 lationis continens fuerit interposita, ex utraque parte
 nullas vires habebit, cum in contrahendis nuptiis libe-
 ra potestas esse debeat.
 §. 2. Ejusmodi pœna adijci posse & 148.
 obligare, si quis sine justa causa rehliat proba-
 bilius tenent *Suar. Vsq. Côn. Laym. Barb. Perez,*
Engel, Wiestn. Castrop. d. 1. p. 9. n. 3. *Pont.* l. 12.
 c. 19. *Dian.* p. 3. tr. 4. ref. 211. *Delb.* c. 8. d. 19.
 f. 4. *Gob.* tr. 10. n. 172. *Hunold.* De just. tom. 1.
 tr. 4. à n. 362. *Krim.* à n. 152.; & tandem in re
 videtur consentire *Onn.* à n. 27. ac absolutè con-
 sentiunt *Mol. & Less.* saltem si juramentum sit
 adjectum. Ratio est, 1. quia talia pœna
 lia Jure naturæ honestè adijciuntur contracti-
 bus, uti constat ex dictis l. 3. p. 2. n. 606. nec in
 sponsalibus Jure positivo reprobantur, nam le-
 ges allatæ fundantur in hoc, ne Matrimonii li-
 bertas impediatur, sed hæc libertas non ideo
 impeditur, quia libertas moralis non datur ad
 Tom. VIII. E refi-

resiliendum sine causa, quod enim est inho- & per
 stum, hoc secundum leges est impossibile, & sti
 leges non favent isti libertati, sed tantum addit
 lunt non impediri libertatem ad resiliendum sponfa
 sine causa, ergo leges illæ permittunt fieri pa si extr
 etiam pœnalia ad non resiliendum sine causa pudiar
 Per pœnas & censuras ecclesiasticas abster id nul
 potest aliquis, ut sine causa non resiliat ab Obi
 modi sponsalibus, nam Cap. *Ex litteris* 2. bet po
 spons. de tali resiliente dicitur, *si non acquies* arhis
monitis, ecclesiasticis censuris compellas, ut in contra
(nisi rationabilis causa obstiterit) in uxorem recipiat tra inj
 ergo similiter leges allatæ loquuntur tantum formi
 casu, quo quis per pœnas adjectas impedire non pe
 resilire cum causa, hanc enim libertatem uti ost
 lunt non impediri, & quidem in Cap. *Gen* resilien
 sermo est de sponsalibus inter pueros ante quam
 pœnium contractis per parentes, uti fatem non ita
 omnes cum *Sanch. n. 3.* à quibus, utpote quod n
 dis non licet argumentari ad sponsalia ab ad dictis
 tis validè contracta. 3. Arrhæ per leges §. 3
 mittuntur, & per leges imponitur earum am quod n
 fio, si quis sine causa resiliat à sponsalibus, rionale
 patet ex dictis n. 134. ergo etiam pacta pœna salicio
 permittuntur contra injustè resilientes. Si de attemp
 communiter fieri pactionem de pœna magi cum sta
 solvenda pro futuro, arrhæ autem, quæ de po contra
 senti dantur communiter sunt minores, ideoq; saltem
 minùs impediunt libertatem, *Contra* est: en 606. I
 saltem valebunt pacta pœnalia de pœnis mo senten
 cis, & non valebunt arrhæ magni pretii, qu esse irr
 rum primum est contra plerosque Adversari se oblig
 postremum contra omnes. Hinc rectè dicit ritat p
Engel, & Delb. num. 10. impossibile esse assigna nem, s
 sufficientem rationè disparitatis quoad arr mittere
 & p

& pœnas, cùm evidens sit istam arrhæ amittenda stipulationem habere rationem pœnæ. Et addit *Delb. f. 5. cum Krim. nu. 158.* adjici posse sponsalibus pactum de solvenda à marito pœna, si extra casus à jure concessos vellet uxorem repudiare, aut admittere concubinam &c. cùm id nullatenus impediatur libertatem Matrimonii.

Obji. Jus aliter loquitur de arrhis, & prohibet pœnas, nos autem similiter loquimur de arrhis & pœnis, nam dicimus neutras valere contra justè resilientem, & utrasque valere contra injustè resilientem, ergo non loquimur conformiter *Juri. R. n. conseq.* nam Jus etiam non permittit arrhas contra justè resilientem, & uti ostendimus, permittit pœnas contra injustè resilientem, ergo in nullo est nobis disforme, quamvis de pœnis contra injustè resilientem non ita clarè expresserit, sicuti expressit de arrhis, quod non erat opus, cùm satis colligeretur ex dictis de arrhis.

§. 3. Communior sententia est cum *Gutt. 149.* quòd non sit obligatio solvendi pœnas conventionales, quæ per leges adjiciuntur pacto sponsalicio, nisi post sententiam Judicis, qui illas attemperare potest secundum delictum & circumstantias, quamvis aliàs pœnæ adjunctæ per contractum debeantur ante omnem sententiam, saltem si alter exigat, uti dictum est l. 3. p. 2. n. 606. Imò *Sanch. & Omn. supra*, licèt cum prima sententia dicant pœnam sponsalibus adjunctam esse irritam, tamen putant, si soluta sit, non esse obligationem restituendi, quia lex tantum irritat promissionem pœnæ, non autem retentionem, eò quòd ille, qui dedit, præsumatur remittere, si non repetat.

§. 4. Si pœna solvenda ab injustè resili-
promissa sit addito juramento, multò magis
ligat etiam secundum plerosque authores,
dicunt tale pactum pœnale esse irritum, uti
probat *Om.* n. 18. quia adjectio talis pœnæ
est Jure naturæ irrita, nec contra bonos mo-
naturales, ergo talis contractus firmatur isto
juramento, uti dictum est l. 3. p. 2. n. 732. Et
trà si jurârint solvere pœnam, etiam si justè
filirent, probabile est non obligari, non ex ju-
stia, quia promissio irritatur per *Cap. Gemma*
neque ex religione, nam cum tale juramentum
fit contra libertatem, quam in Matrimonio
luit esse Christus, videtur esse contra bonos mo-
res, adeoque non acceptari à Deo.

Qui plura volet de pactis dotalibus, et
pœnalibus, consulat *Castrop.* d. 1. pu. 9. &
item *Gob.* à n. 170.

§. 51. Q. 22. Quid liceat sponsis. R. §. 1. *Busenb.*
latus hic n. 57. citans pro se *Sanch. & Dian.* di-
illis non licere tactus impudicos, quia proximi
disponunt ad effusionem seminis, attamen licet
re amplexus & oscula in signum amoris. Re-
tus l. 3. p. 1. n. 887. sequens *Sanch. & Bonac.* di-
cit, licere illis tactus pudicos in partibus hu-
nestis, si tantum intendant delectationem senti-
tivam, non autem, si veneream. *Navarr. Sanch.*
l. 9. d. 46. n. 47. *Gob. tr.* 10. n. 670. *Spor.* in
mor. p. 1. tr. 1. c. 6. n. 41. dicunt oscula, am-
plexus, & tactus non nimum ex objecto impu-
dicos, & notabiliter non moventes ad libidi-
nem licere illis, ac cohonestari per sponsales
maximè si fiant ad bonum finem, nempe
conciliandum vel contestandum amorem, et
amisi præter intentionem & sechiso periculo con-

sen-
sib-
lam,
ta dif-
Mend-
671.
nimi-
la &
tali a-
dum-
lum
la po-
lutio-
de p-
& ali-
aliter
ideo
copu-
ergo
quod
etiam
rum
quo-
quod
quod
ipfi
& h-
que
mor-
mu-
cit,
lect-
pro-
qui